

STATUT
ZWIĄZKU ŻOŁNIERZY WOJSKA POLSKIEGO

TEKST JEDNOLITY
uwzględniający zmiany wprowadzone przez
XII Krajowy Zjazd Delegatów
w dniu 21 czerwca 2022 r.

Warszawa, dnia 21 czerwca 2022 r.

Rozdział I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

1. Związek Żołnierzy Wojska Polskiego, zwany dalej „Związkiem”, jest dobrowolnym, demokratycznym oraz samorządnym stowarzyszeniem działającym na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. „Prawo o stowarzyszeniach” (Dz. U. z 2001 r. nr 79, poz. 855 z późn. zm.) oraz niniejszego Statutu.
2.
 - 1) Związek kontynuuje chlubny dorobek i tradycje Wojska Polskiego;
 - 2) dziedziczy:
 - a) wojenne i pokojowe tradycje Związku Oficerów Rezerwy RP oraz jego następców, w tym Związku Oficerów Służby Stałej II RP i Związku Kadetów II RP;
 - b) dorobek Klubów Oficerów Rezerwy i Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego.
3. Dewizą Związku jest hasło: „Zawsze Wierni Ojczyźnie”.
4. Głównymi celami Związku są:
 - 1) integrowanie środowiska byłych i obecnych żołnierzy wokół spraw obronnych państwa polskiego oraz tradycji walki narodu polskiego o wolność, niepodległość i suwerenność;
 - 2) wspieranie byłych i obecnych żołnierzy w obronie ich praw nabytych w czasie służby wojskowej i pracy, udzielanie im pomocy prawnej i socjalnej;
 - 3) utrzymywanie i rozwój więzi koleżeńskich byłych i obecnych żołnierzy.
5. Związek jest organizacją pożytku publicznego.
6. Związek ustanowił Fundację Pomocy Emerytom i Rencistom Wojskowym.
7. Świętem Związku jest dzień 14 czerwca.
8. Członkowie Związku, w sprawach związkowych, zwracając się do siebie stosują formę grzecznościową „Koleżanko”, „Kolego”.

§ 2

1. Związek działa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Siedzibą władz naczelnych Związku jest miasto stołeczne Warszawa.
3. Związek może tworzyć (rozwiązywać) terenowe jednostki organizacyjne.
4. Terenowymi jednostkami organizacyjnymi Związku są:
 - 1) organizacje wojewódzkie i rejonowe;
 - 2) koła.

§ 3

1. Związek posiada osobowość prawną.
2. Organizacje wojewódzkie i rejonowe mogą nabyć osobowość prawną za zgodą Zarządu Głównego.
3. Związek nie odpowiada za zobowiązania terenowych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność gospodarczą.
- 3a. Zarząd Główny ma prawo nie wyrazić zgody na prowadzenie przez organizację wojewódzką i rejonową działań niezgodnych z celami statutowymi Związku lub takich, które zdaniem Zarządu Głównego mogą zaszkodzić wizerunkowi Związku.
4. Nazwa Związku jest prawnie zastrzeżona.

§ 4

1. Związek ma prawo posiadania hymnu oraz sztandaru, a także używania pieczęci, odznak i oznak według wzorów zgodnych z ustawami oraz przepisami wykonawczymi.
2. Wzór sztandaru ustanawia Krajowy Zjazd Delegatów lub Zarząd Główny w drodze uchwały.
3. Do posiadania sztandaru uprawnieni są: Zarząd Główny, zarządy wojewódzkie i rejonowe oraz koła Związku.
4. Procedury nadania sztandaru określa Zarząd Główny w formie uchwały.
5. Wzory odznak związkowych (honorowych i organizacyjnych) ustanawia Krajowy Zjazd Delegatów lub Zarząd Główny w formie uchwały, określając także zasady i tryb ich nadawania i noszenia.

§ 5

1. Związek ma prawo posiadać własny organ prasowy.
2. Władze i członkowie Związku dzięki stałej prenumeracie przyczyniają się do rozwoju swego organu prasowego.

§ 6

1. Działalność Związku polega na pracy społecznej jego członków. Do prowadzenia spraw związkowych mogą być zatrudniani pracownicy. Zarząd danego szczebla określa ich zadania oraz w ramach własnego budżetu określa wysokość ich wynagrodzeń.
2. Osoby pełniące w Związku określone w Statucie funkcje z wyboru - mogą na mocy uchwały Zarządu Głównego, zarządu wojewódzkiego lub rejonowego - być zatrudnione w charakterze pracowników.
3. Wysokość wynagrodzenia osób, o których mowa w ust. 2 określa Zarząd Główny, zarząd wojewódzki lub rejonowy w drodze uchwały.
4. Osoba wybrana na funkcję Prezesa Związku, nie może pełnić funkcji we władzach lub organach kontroli spółek oraz fundacji utworzonych przez Związek.
5. W umowach między Związkiem, a członkiem Zarządu Głównego, zarządu wojewódzkiego lub rejonowego oraz w sporach z nim, Związek reprezentuje członek właściwej komisji rewizyjnej wskazany w uchwale komisji lub pełnomocnik powołany uchwałą Krajowego Zjazdu Delegatów lub zjazdu właściwego szczebla.

§ 7

1. Związek w swej działalności statutowej zachowuje neutralność partyjną i zasadę tolerancji światopoglądowej.
2. Przynależność do Związku nie ogranicza prawa jego członków jako obywateli do działalności w legalnie funkcjonujących w kraju partiach politycznych, organizacjach społecznych lub kombatanckich, a także do kandydowania do Sejmu i Senatu, Parlamentu Europejskiego oraz organów samorządu terytorialnego, jak również do przynależności do związków wyznaniowych.
3. Związek oraz jego terenowe jednostki organizacyjne mogą popierać swoich członków ubiegających się o mandat w wyborach do Sejmu i Senatu RP oraz Parlamentu Europejskiego, a także w wyborach do władz samorządu terytorialnego.
4. Związek i jego członkowie mają prawo wypowiadać się w sprawach publicznych.

§ 8

Czas istnienia Związku jest nieograniczony.

§ 9

1. Związek, na mocy uchwały Zarządu Głównego, może należeć do organizacji międzynarodowych oraz być członkiem związku stowarzyszeń (federacji) działających w kraju, jeżeli cele i metody działania tych organizacji nie pozostają w sprzeczności z ustawodawstwem Rzeczypospolitej Polskiej i Statutem Związku oraz nie naruszają zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych, których Rzeczypospolita Polska jest stroną.
2. Związek, na mocy uchwały Zarządu Głównego, może ustanawiać fundacje do realizacji celów statutowych.
3. Jednostki organizacyjne Związku mogą nawiązywać współpracę lub zawierać porozumienia z organami władzy publicznej, instytucjami i jednostkami wojskowymi oraz z organizacjami społecznymi i stowarzyszeniami istniejącymi na obszarze ich działania, a także z organizacjami o podobnym charakterze, funkcjonującymi w państwach członkowskich NATO, w ramach ogólnie obowiązujących zasad oraz zgodnie z celami działania Związku.

Rozdział II CELE I FORMY DZIAŁANIA

§ 10

1. Celami działalności Związku są:
 - 1) obrona praw i interesów byłych i obecnych żołnierzy oraz ich rodzin, inicjowanie działań na rzecz poprawy warunków socjalnych, zdrowotnych i kulturalnych środowiska. Organizowanie opieki dobrosąsiedzkiej, wolontariatu, rehabilitacji i koleżeńskiej samopomocy dla osób chorych i niepełnych, ich współmałżonków, a także pomocy socjalnej dla osób najbardziej potrzebujących;
 - 2) integracja środowiska byłych i obecnych żołnierzy poprzez wspólne uczestnictwo w obchodach świąt państwowych i wojskowych, rocznicach wydarzeń związanych z czynem zbrojnym żołnierza polskiego, organizowanie podróży wojskowo-historycznych i krajoznawczych oraz uroczystości rodzinnych i rocznicowych;
 - 3) obrona czci, honoru i godności żołnierza polskiego oraz kształtowanie środowiskowej solidarności i więzi z żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową;
 - 4) kultywowanie w środowisku członków Związku i wśród społeczeństwa, zwłaszcza młodego pokolenia, tradycji walk niepodległościowych narodu polskiego, czynu zbrojnego polskiego żołnierza na wszystkich

- frontach II wojny światowej, w ruchu oporu, promowanie powojennej, pokojowej żołnierskiej służby Ojczyźnie, opieka nad miejscami pamięci narodowej i grobami poległych żołnierzy;
- 5) upowszechnianie wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa oraz podtrzymywanie wiedzy fachowej, kondycji fizycznej i strzeleckiej;
 - 6) wykonywanie świadczeń o charakterze edukacyjno-wychowawczym;
 - 7) działania na rzecz wzmacniania aktywności seniorów oraz ich kondycji psychofizycznej, przeciwdziałające poczuciu osamotnienia i bezradności osób starszych.
2. Cele wymienione w ust. 1 Związek realizuje przez:
- 1) współpracę z organami władzy publicznej w zakresie kształtowania korzystnych dla środowiska rozwiązań prawnych oraz polityki zdrowotnej i socjalnej, a także w pozostałych sprawach będących przedmiotem działalności Związku;
 - 2) współdziałanie z Ministerstwem Obrony Narodowej, Siłami Zbrojnymi RP i innymi resortami rządowymi w zakresie upowszechniania wiedzy i umiejętności na rzecz obronności, kultywowania tradycji walk niepodległościowych oraz zapewnienia zorganizowanej opieki chorym, niedołączonym byłym i obecnym żołnierzom, ich współmałżonkom, a także w zakresie pomocy socjalnej najbardziej potrzebującym;
 - 3) uczestniczenie w organizowaniu oraz obchodach świąt państwowych i wojskowych, rocznic wydarzeń historycznych, walk niepodległościowych;
 - 4) inspirowanie i udział w opiece nad miejscami pamięci narodowej oraz grobami poległych żołnierzy;
 - 5) organizowanie zawodów oraz imprez sportowo-obronnych, podróży wojskowo-historycznych, krajoznawczych, imprez kulturalnych, spotkań towarzyskich i rodzinnych;
 - 6) prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej na rzecz środowiska służb mundurowych, młodzieży, mieszkańców regionu i kraju;
 - 7) upowszechnianie wśród członków Związku wiedzy o przysługujących im uprawnieniach, organizowanie spotkań z przedstawicielami władz wojskowych i samorządowych, instytucji obsługujących społeczeństwo, a także organizowanie szkolenia poszerzającego wiedzę członków Związku;
 - 8) wspieranie działalności i udzielanie pomocy Fundacji Pomocy Emerytom i Rencistom Wojskowym w zdobywaniu funduszy na realizację statutowych celów Fundacji;
 - 9) wspieranie akcji pozyskiwania 1 % podatku należnego na realizację statutowych celów Związku;
 - 10) współpracę z wojskowymi instytucjami emerytalnymi, zwłaszcza w dziedzinie wykorzystania funduszu socjalnego.

Rozdział III

CZŁONKOWIE ZWIĄZKU, ICH PRAWA I OBOWIĄZKI

§ 11

1. Członkowie Związku dzielą się na:
 - 1) zwyczajnych;
 - 2) honorowych;
 - 3) wspierających.
2. Dowodem przynależności do Związku jest legitymacja członkowska, której wzór określa Zarząd Główny.

§ 12

1. Członkami zwyczajnymi Związku mogą być:
 - 1) żołnierze, którzy pełnili w Wojsku Polskim zawodową służbę wojskową;
 - 2) oficerowie i podchorążowie rezerwy, chorążowie, podoficerowie oraz szeregowi rezerwy, którzy nie pełnili zawodowej służby wojskowej;
 - 3) żołnierze, którzy pełnili służbę w Wojskach Ochrony Pogranicza, Straży Granicznej oraz w innych jednostkach lub instytucjach podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji;
 - 4) żołnierze zawodowi w służbie czynnej mogą być członkami zwyczajnymi Związku na zasadach określonych w ustawie;
 - 5) małżonki i małżonkowie oraz pełnoletni członkowie rodzin żołnierzy wymienionych w ust. 1, pkt 1, 2, 3 i pkt 4;
 - 6) wdowy (wdowcy) po zmarłych żołnierzach wymienionych w ust.1, pkt 1, 2, 3 i pkt 4;
 - 7) osoby przeniesione do rezerwy, bez odbycia służby wojskowej, utożsamiające się z celami Związku określonymi w niniejszym Statucie;
 - 8) osoby zainteresowane działalnością Związku, które zadeklarują chęć realizacji jego celów statutowych.

2. Członkiem Związku nie może być osoba:
 - 1) w stosunku do której prawomocnie orzeczono środek karny wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub degradację;
 - 2) prawomocnie skazana za przestępstwa popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie;
 - 3) w stosunku do której orzeczono środek karny pozbawienia praw publicznych.

§ 13

1. Decyzję o przyjęciu na członków zwyczajnych Związku podejmuje zarząd koła w formie uchwały i przedstawia o tym informację na najbliższym walnym zebraniu członków koła.
2. Od uchwały o odmowie przyjęcia do Związku zainteresowanemu przysługuje odwołanie do walnego zebrania członków koła.
3. Decyzja negatywna walnego zebrania członków koła jest ostateczna i nie podlega zaskarżeniu.

§ 14

Członkowie zwyczajni Związku mają prawo:

- 1) wybierać i być wybierani do wszystkich władz Związku;
- 2) uczestniczyć w walnych zebraniach członków macierzystego koła z głosem decydującym oraz w uroczystościach i imprezach organizowanych przez koła;
- 3) brać udział w posiedzeniach władz Związku, na których są podejmowane decyzje ich dotyczące;
- 4) uzyskiwać bieżące informacje o uchwałach i działalności wszystkich instancji Związku;
- 5) wysuwać postulaty i wnioski wobec władz Związku oraz oceniać i poddawać krytyce działalność Związku (zarówno jego władz jak i poszczególnych jego członków);
- 6) korzystać z pomocy socjalnej Związku;
- 7) odwoływać się do władz Związku na zasadach określonych w Statucie;
- 8) być wyróżniani i odznaczani za działalność związkową;
- 9) nosić odznakę organizacyjną Związku;
- 10) reprezentować Związek na zewnątrz z upoważnienia jego władz;
- 11) do pogrzebu zgodnie z Ceremoniałem wojskowym lub Poradnikiem ceremonialnym ZZWP z udziałem delegacji Związku.

§ 15

Członkowie zwyczajni Związku są zobowiązani:

- 1) przestrzegać postanowień Statutu i uchwał władz Związku;
- 2) realizować cele Związku, brać aktywny udział w jego działalności i propagować go na zewnątrz;
- 3) przestrzegać zasad honoru i godności oraz obyczajów żołnierzy Wojska Polskiego, zasad współżycia społecznego i umacniać więzi koleżeńskie;
- 4) dbać o dobre imię Związku;
- 5) należeć do jednego z kół Związku, opłacać składki członkowskie.

§ 16

1. Honorowym członkiem Związku jest osoba, której na wniosek jednostek organizacyjnych związku lub z własnej inicjatywy Zarząd Główny, w drodze uchwały nadał ten tytuł.
2. Tytuł honorowego członka Związku może być nadany członkom zwyczajnym, szczególnie zasłużonym dla Związku, wyróżnionym odznaką honorową „Za zasługi dla Związku” oraz wpisem do honorowej księgi zasłużonych dla Związku.
3. Za wybitne zasługi dla Związku, organizacji wojewódzkiej lub rejonowej i koła, tytuł honorowego członka może być nadany osobom niespełniającym wymogów określonych w ust. 2.
4. Członkowie honorowi są otaczani powszechnym szacunkiem i zapraszani do udziału w uroczystościach i imprezach organizowanych przez Związek.

§ 17

1. Wspierającym członkiem Związku może być osoba fizyczna lub prawna honorująca cele statutowe Związku i udzielająca mu, lub jego członkom, pomocy w każdej formie.
2. Członkowie wspierający Związek korzystają z praw przysługujących członkom zwyczajnym określonym w § 14, pkt 3, 5, 8. Mogą uczestniczyć w walnych zebraniach członków koła z głosem doradczym oraz w uroczystościach i imprezach organizowanych przez koła.
3. Decyzję o przyjęciu w poczet członków wspierających podejmuje Prezydium Zarządu Głównego, na wniosek jednostek organizacyjnych związku lub z własnej inicjatywy.

4. Ustanie członkostwa wspierającego następuje w drodze uchwały Prezydium Zarządu Głównego z powodu:
 - a) pisemnej rezygnacji;
 - b) nieprzestrzegania postanowień statutu oraz uchwał władz Związku;
 - c) śmierci członka lub utraty osobowości prawnej.
5. Od uchwały Prezydium Zarządu Głównego w przedmiocie utraty członkostwa wspierającego członkowi przysługuje odwołanie do Krajowego Zjazdu Delegatów.

§ 18

Za zasługi w realizacji celów Związku mogą być udzielane następujące wyróżnienia:

- 1) nadanie tytułu honorowego prezesa Związku, honorowego prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego, honorowego prezesa koła;
- 2) nadanie tytułu honorowego członka Związku;
- 3) wpis do honorowej księgi zasłużonych dla Związku;
- 4) wpis do honorowej księgi zasłużonych organizacji wojewódzkiej lub rejonowej;
- 5) nadanie tytułu „Człowieka Roku Związku”;
- 6) nadanie odznaki honorowej „Za Zasługi dla Związku”;
- 7) nadanie orderu, krzyża, medalu lub odznaki okolicznościowej;
- 8) wręczenie dyplomu uznania lub listu gratulacyjnego;
- 9) udzielenie pochwały.

§ 19

1. Tytuł honorowego prezesa Związku nadaje Krajowy Zjazd Delegatów na wniosek Zarządu Głównego w drodze uchwały.
2. Tytuł honorowego prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego Związku nadaje wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów w drodze uchwały na wniosek zarządu wojewódzkiego lub rejonowego.
3. Tytuł honorowego prezesa koła nadaje walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków koła na wniosek zarządu koła w drodze uchwały.
4. Przepisy § 16, ust. 3 stosuje się również do wyróżnionych tytułem honorowym wymienionym w ust. 1 - 3.
5. Wpisu do honorowej księgi zasłużonych dla Związku, nadanie tytułu „Człowieka Roku Związku” oraz nadanie odznaki honorowej „Za Zasługi dla Związku” dokonuje się na podstawie uchwały Zarządu Głównego na wniosek Prezydium Zarządu Głównego.
6. Wpisu do honorowej księgi zasłużonych dla organizacji wojewódzkiej lub rejonowej dokonuje się na podstawie uchwały zarządu wojewódzkiego na wniosek prezydium zarządu wojewódzkiego.
7. Odznaczenia i wyróżnienia związkowe nadają: Prezydium Zarządu Głównego, prezydium zarządu wojewódzkiego lub rejonowego oraz zarząd koła zgodnie z zasadami i trybem ich nadawania.
8. Udzielenia pochwały dokonują władze Związku wymienione w ust. 7.

§ 20

Za wybitne zasługi dla obronności kraju lub wyróżniającą się działalność społeczną władze Związku mogą występować do właściwych organów władzy publicznej lub organizacji społecznych o wyróżnienie członków Związku. Wnioski te mogą dotyczyć:

- 1) nadania orderu, odznaczenia państwowego, resortowego albo odznaki;
- 2) mianowania na wyższy stopień wojskowy;
- 3) wyróżnienia przez popularyzowanie osiągnięć w środkach masowego przekazu;
- 4) wręczenia dyplomu uznania lub listu gratulacyjnego;
- 5) włączenia do składu delegacji władz Związku na uroczystości państwowe, wojskowe i inne imprezy.

§ 21

Ustanie członkostwa zwyczajnego w Związku następuje w przypadku:

- 1) rezygnacji pisemnej złożonej do zarządu koła;
- 2) skreślenia z ewidencji dokonanej przez zarząd koła z powodu:
 - a) zalegania z opłatą składki członkowskiej przez dwanaście miesięcy - po uprzednim pisemnym wezwaniu zainteresowanego do wpłacenia składki członkowskiej w określonym terminie;
 - b) prawomocnego orzeczenia sądu karnego wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub degradację;
 - c) prawomocnego skazania za przestępstwa popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie;
 - d) orzeczenia sądu karnego pozbawienia praw publicznych.
- 3) wykluczenie ze Związku przez zarząd koła z własnej inicjatywy lub wniosku sądu koleżeńkiego szczebla wojewódzkiego lub rejonowego w przypadku:

- a) działalności sprzecznej ze statutem oraz uchwałami władz Związku;
- b) nieusprawiedliwionego nieuczestniczenia w pracach i zebraniach koła przez 12 miesięcy.

§ 22

Za nierealizowanie zadań ujętych w § 15, pkt 1 - 5 Sąd Koleżeński organizacji wojewódzkiej lub rejonowej może stosować następujące kary organizacyjne:

- 1) upomnienie;
- 2) nagane;
- 3) zakaz pełnienia funkcji we władzach Związku na określony czas lub na stałe;
- 4) zawieszenie w prawach członkowskich na określony czas;
- 5) wnioskowanie do Zarządu Koła o wykluczenie ze Związku.

§ 23

1. Od uchwały Zarządu Koła dotyczącej ukarania karą wymienioną w § 21, ust. 3 lit. a i b przysługuje członkowi Związku odwołanie do Walnego Zebrania Członków Koła.
2. Członkowi Związku ukaranemu karą wymienioną w § 22 na mocy orzeczenia Sądu Koleżeńskiego przysługuje odwołanie na zasadach i w trybie określonym w § 37, ust. 1 i § 53, ust. 3 Statutu.

Rozdział IV **STRUKTURA ORGANIZACYJNA ZWIĄZKU**

§ 24

Struktura organizacyjna Związku obejmuje:

- 1) organizację krajową z władzami naczelnymi;
- 2) organizacje wojewódzkie i rejonowe z władzami wojewódzkimi i rejonowymi;
- 3) koła - jako podstawowe jednostki organizacyjne.

§ 25

1. Władze naczelne, wojewódzkie i rejonowe Związku są wybierane w głosowaniu tajnym, przy nieograniczonej liczbie kandydatów z udziałem, co najmniej 2/3 osób uprawnionych do głosowania.
2. Władze koła mogą być wybierane w głosowaniu tajnym lub jawnym, przy nieograniczonej liczbie kandydatów, w zależności od decyzji walnego zebrania sprawozdawczo - wyborczego członków, podjętej zwykłą większością głosów członków uczestniczących w głosowaniu.
3. Wybrany do władz jest kandydat, który mieści się w limicie ustalonym przez walne zebranie lub zjazd delegatów oraz uzyskał ponad 50 % głosów członków (delegatów) uczestniczących w głosowaniu.
4. Decyzje władz Związku podejmowane są w formie uchwał w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, w obecności, co najmniej połowy ogólnej liczby uprawnionych do głosowania, chyba, że statut stanowi inaczej oraz wymagają zaprotokołowania lub mogą stanowić załącznik do protokołu posiedzenia.
5. Nie można zostać członkiem władz Związku na tym samym szczeblu, będąc w związku małżeńskim, konkubinacie albo w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia, z innym członkiem tych władz. Na tym samym szczeblu władz Związku można być członkiem tylko jednego organu władzy.
6. Liczba wybieranych delegatów na wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów winna być proporcjonalna do liczby członków koła, a na Krajowy Zjazd Delegatów proporcjonalna do liczby członków organizacji wojewódzkiej lub rejonowej. Delegaci zachowują mandat przez okres kadencji władz. Szczegółowe zasady dotyczące organizacji i przeprowadzenia wojewódzkich lub rejonowych zjazdów delegatów określa zarząd wojewódzki lub rejonowy, a Krajowego Zjazdu Delegatów - Zarząd Główny.
7.
 - 1) każdy z członków władz Związku może w czasie kadencji zrezygnować z pełnienia funkcji;
 - 2) w razie wakatu na funkcji prezesa Związku, prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego oraz w przypadkach określonych w § 21 Statutu dotyczących tych osób, nowego prezesa Związku wybiera Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Delegatów w trybie § 29 Statutu, a prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego wybiera nadzwyczajny wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów w trybie § 45 Statutu.
 - 3) w przypadku wystąpienia wakatu we władzach naczelnych, wojewódzkich lub rejonowych w trakcie kadencji, skład osobowy tych władz jest uzupełniany spośród delegatów (członków) w drodze kooptacji. Kooptacji dokonują pozostali członkowie organu, którego skład uległ zmniejszeniu. W tym trybie można powołać nie więcej niż 1/3 składu organu pochodzącego z wyboru. Natomiast w sytuacji wystąpienia wakatu we władzach Koła, składy tych władz uzupełniane są w drodze wyborów uzupełniających przez Walne Zebranie Członków Koła.
 - 4) odwołania członków władz Związku dokonują władze uprawnione do ich powoływania.

8. Kadencja wszystkich władz Związku trwa 4 lata.
9. Władze Związku są obowiązane:
 - 1) rozpatrywać wnioski, prośby i zażalenia członków Związku oraz informować zainteresowanych o sposobie załatwienia zgłoszonych spraw.
 - 2) systematycznie informować członków Związku o podjętych uchwałach oraz o dokumentach normatywno-prawnych dotyczących Związku i jego członków.
10. Władze naczelne, wojewódzkie lub rejonowe opracowują regulaminy organizacyjne, w których określają zakres działania władz oraz obowiązki osób pełniących kierownicze funkcje.

Rozdział V WŁADZE NACZELNE ZWIĄZKU

§ 26

Władzami naczelnymi Związku są:

- 1) Krajowy Zjazd Delegatów;
- 2) Zarząd Główny;
- 3) Główna Komisja Rewizyjna;
- 4) Główny Sąd Koleżeński.

A. KRAJOWY ZJAZD DELEGATÓW

§ 27

1. Krajowy Zjazd Delegatów jest najwyższą władzą Związku.
2. Krajowy Zjazd Delegatów zwołuje się, jako zwyczajny lub nadzwyczajny.
3. W Krajowym Zjeździe Delegatów udział biorą:
 - 1) z głosem decydującym - delegaci wybrani na wojewódzkich i rejonowych zjazdach delegatów;
 - 2) z głosem doradczym:
 - 3) członkowie prezydium władz naczelnych nie będący delegatami;
 - 4) prezesi zarządów wojewódzkich i rejonowych nie będący delegatami;
 - 5) osoby zaproszone przez Prezydium Zarządu Głównego.
4. Do naczelnych władz Związku mogą kandydować:
 - 1) delegaci;
 - 2) członkowie zwyczajni niebędący delegatami, którzy uzyskali pisemną aprobatę na kandydowanie zarządu wojewódzkiego lub rejonowego i zostali zgłoszeni przez komisję wyborczą wybraną przez Zjazd lub zgłoszeni przez delegatów w czasie obrad Zjazdu, a ich kandydatury zostały przyjęte przez Zjazd. Liczba kandydatów niebędących delegatami nie może przekroczyć 20 % ogólnej liczby kandydatów.

§ 28

1. Zwyczajny Krajowy Zjazd Delegatów jest zwoływany przez Zarząd Główny co 4 lata.
2. O terminie, miejscu i porządku obrad Krajowego Zjazdu Delegatów Zarząd Główny powiadamia osoby wymienione w § 27, ust. 3 pkt 1 i 2 lit. a, b, c, co najmniej na miesiąc przed terminem Zjazdu.
3. Krajowy Zjazd Delegatów obraduje na podstawie każdorazowo uchwalonego przez siebie regulaminu obrad zaproponowanego przez Zarząd Główny.

§ 29

1. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Delegatów zwoływany jest:
 - 1) z inicjatywy Zarządu Głównego;
 - 2) na wniosek Głównej Komisji Rewizyjnej;
 - 3) na pisemny wniosek co najmniej ½ ogólnej liczby zarządów wojewódzkich i rejonowych.
2. Zarząd Główny zwołuje Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Delegatów w terminie do 6 miesięcy od daty podjęcia uchwały lub otrzymania wniosku. Zjazd obraduje nad sprawami, dla których został zwołany. W Nadzwyczajnym Krajowym Zjeździe Delegatów biorą udział, z głosem decydującym - delegaci wybrani na ostatnich wojewódzkich i rejonowych zjazdach delegatów oraz osoby wymienione w § 27, ust. 3, pkt 2 Statutu. Postanowienia § 28, ust. 2, 3 Statutu stosuje się również do Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Delegatów.

§ 30

Do kompetencji Zjazdu Krajowego Delegatów należy:

- 1) uchwalanie programu i głównych kierunków działania Związku;

- 2) rozpatrywanie sprawozdań Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego;
- 3) ocena działalności Związku i jego władz naczelných, podejmowanie uchwał odnoszących się do tej działalności, a także rozpatrywanie wniosku dotyczącego udzielenia absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu;
- 4) wybór prezesa Związku;
- 5) wybór członków Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego;
- 6) podejmowanie uchwał w sprawach wniesionych pod obrady Zjazdu;
- 7) uchylanie uchwał zjazdów organizacji wojewódzkich lub rejonowych zawieszonych przez Zarząd Główny w myśl postanowienia § 32, ust. 2 pkt 16;
- 8) uchwalanie statutu Związku lub jego zmian;
- 9) ustanawianie wzoru sztandaru Związku, odznak związkowych (honorowych i organizacyjnych), a także ich zmiany;
- 10) nadawanie - na wniosek Zarządu Głównego - tytułu honorowego prezesa Związku;
- 11) podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania Związku i przeznaczenia jego majątku.

B. ZARZĄD GŁÓWNY

§ 31

1. Prezes Związku wchodzi w skład Zarządu Głównego i Prezydium Zarządu Głównego oraz im przewodniczy.
- 1a. Prezes Związku, z zastrzeżeniem § 66, ust. 1, reprezentuje Związek wobec organów władzy ustawodawczej, wykonawczej, sądowniczej i samorządowej oraz organizacji kombatanckich, żołnierskich, społecznych, politycznych, młodzieżowych, a także związków wyznaniowych w sprawach dotyczących działalności Związku.
2. Zarząd Główny składa się z członków wybranych przez Zjazd Krajowy Delegatów. Zarząd Główny może liczyć 30 - 45 członków.
3. Zarząd Główny pod przewodnictwem Prezesa Związku wybranego na Krajowym Zejeździe Delegatów, na jego wniosek, wybiera ze swego składu Prezydium Zarządu Głównego w składzie 9 - 13 członków, w tym 1 - 3 wiceprezesów, sekretarza generalnego i skarbnika - wiceprezesa.
4. Zarząd Główny na wniosek Prezesa Związku może odwołać członka Prezydium Zarządu Głównego z powierzonej mu funkcji w głosowaniu tajnym zwykłą większością głosów, przy obecności, co najmniej połowy członków Zarządu Głównego uprawnionych do głosowania.
5. W razie wakatu na stanowisku prezesa Związku oraz w przypadkach określonych w § 21 Statutu dotyczącym tej osoby, nowego prezesa Związku wybiera Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Delegatów w trybie § 29 Statutu.
6. Posiedzenia Zarządu Głównego odbywają się stosownie do potrzeb, co najmniej dwa razy w roku.
7. Posiedzenia Zarządu Głównego zwołuje Prezydium Zarządu Głównego, zawiadamiając członków Zarządu Głównego, przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej oraz przewodniczącego Głównego Sądu Koleżeńskiego - na co najmniej 10 dni przed datą posiedzenia, przesyłając im porządek obrad.
8. Jeżeli członkowie Zarządu Głównego wyrazili zgodę w formie udokumentowanej, głosowanie nad uchwałami poza posiedzeniami Zarządu Głównego może odbywać się z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.
9. Możliwość udziału w posiedzeniu Zarządu Głównego przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej jest wskazana w zawiadomieniu o posiedzeniu Zarządu Głównego, zawierającym dokładny opis sposobu uczestnictwa i wykonywania prawa głosu.
10. Wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej w głosowaniach na posiedzeniach Zarządu Głównego odbywa się przy zapewnieniu, co najmniej:
 - 1) transmisji obrad posiedzenia w czasie rzeczywistym;
 - 2) dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której członek Zarządu Głównego może się wypowiadać w toku obrad;
 - 3) wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku posiedzenia.
11. Członkowie Zarządu Głównego mogą wykonywać prawo głosu osobiście lub poprzez pełnomocnika - członka Zarządu Głównego. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności. Kopię pełnomocnictwa dołącza się do protokołu z posiedzenia Zarządu Głównego.
12. Postanowienia ust. 8 - 12 stosuje się odpowiednio do członków Prezydium Zarządu Głównego, a także zarządów wojewódzkich i rejonowych oraz ich prezydiów.

§ 32

1. Zarząd Główny kieruje działalnością Związku w okresie między krajowymi zjazdami delegatów zgodnie z postanowieniami Statutu oraz uchwałami Krajowego Zjazdu Delegatów i odpowiada przed nim za swoją pracę.

2. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:
- 1) wykonywanie uchwał Krajowego Zjazdu Delegatów;
 - 2) reprezentowanie Związku na zewnątrz - zgodnie z zasadami wymienionymi w regulaminie uchwalonym przez Zarząd Główny;
 - 3) ustalanie:
 - a) instrukcji wyborczej w sprawie zwoływania wojewódzkich i rejonowych zjazdów delegatów oraz trybu wyboru delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów;
 - b) projektu regulaminu obrad Krajowego Zjazdu Delegatów;
 - 4) uchwalanie planów działalności i budżetu Związku oraz zatwierdzanie sprawozdań z ich wykonania;
 - 5) wyrażanie opinii Związku w sprawach publicznych, opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących środowiska byłych i obecnych żołnierzy oraz działalności Związku;
 - 6) ustalanie szczegółowych zasad powoływania i rozwiązywania organizacji wojewódzkich i rejonowych;
 - 7) podejmowanie decyzji w formie uchwały w sprawie ustanowienia fundacji;
 - 8) uchwalanie wysokości części składki członkowskiej na potrzeby władz naczelnych, wojewódzkich i rejonowych Związku;
 - 9) zarządzanie majątkiem Związku i jego funduszami;
 - 10) udzielanie pomocy zarządom wojewódzkim i rejonowym w ich pracy, koordynowanie i nadzorowanie ich działalności;
 - 11) monitorowanie warunków socjalnych, zdrowotnych i kulturalnych członków Związku, organizowanie opieki dobrosąsiedzkiej, wolontariatu, rehabilitacji i koleżeńskiej samopomocy, występowanie z wnioskami do Ministerstwa Obrony Narodowej oraz podległych mu instytucji i innych organów władzy publicznej w sprawie poprawy sytuacji środowiska;
 - 12) powoływanie komisji problemowych i innych organów pomocniczych Zarządu Głównego, uchwalanie regulaminów ich działania;
 - 13) występowanie z wnioskami o nadanie tytułu członka honorowego Związku;
 - 14) rozpatrywanie i zatwierdzanie okresowych sprawozdań Prezydium Zarządu Głównego;
 - 15) rozpatrywanie odwołań od uchwał zarządów wojewódzkich i rejonowych;
 - 16) zawieszanie uchwał zjazdów organizacji wojewódzkich i rejonowych na czas nie dłuższy niż rok oraz uchylanie uchwał zarządów wojewódzkich i rejonowych - jeżeli są niezgodne z przepisami prawa, postanowieniami Statutu lub uchwałami Zarządu Głównego;
 - 17) zawieszanie w czynnościach zarządów wojewódzkich i rejonowych na okres do sześciu miesięcy - jeżeli ich działalność jest niezgodna z przepisami prawa, postanowieniami Statutu lub uchwałami Zarządu Głównego. W razie zawieszenia zarządu wojewódzkiego lub rejonowego Zarząd Główny wyznacza swego pełnomocnika, który pełni czasowo funkcję prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego i jednocześnie zgodnie z § 45, ust. 1 pkt 2 lit. a Statutu zwołuje nadzwyczajny zjazd delegatów organizacji wojewódzkiej lub rejonowej;
 - 18) informowanie społeczeństwa o działalności Związku;
 - 19) składanie sprawozdań ze swej działalności na Krajowym Zjeździe Delegatów;
 - 20) zwoływanie zwyczajnych i nadzwyczajnych Krajowych Zjazdów Delegatów;
 - 21) podejmowanie uchwał o przystąpieniu Związku do organizacji międzynarodowych i związku stowarzyszeń (federacji) bądź nawiązywanie z nimi współpracy, podpisywanie porozumień, a także podejmowanie innych uchwał w sprawach nie należących do kompetencji innych władz Związku;
 - 22) występowanie z wnioskiem o nadanie przez Krajowy Zjazd Delegatów tytułu honorowego prezesa Związku i honorowego członka Związku, a także występowanie do organów władzy publicznej o wyróżnienie szczególnie zasłużonych członków Związku;
 - 23) ustalenie przedsięwzięć i opracowanie procedur związanych z uzyskaniem sztandaru;
 - 24) ustanawianie wzorów orderów, krzyży, odznak honorowych, medali i odznak okolicznościowych Związku oraz zasad i trybu ich nadawania;
 - 25) zawiązywanie spółek do prowadzenia działalności gospodarczej;
 - 26) powoływanie rzecznika prasowego Związku i kierowanie jego działalnością;
 - 27) określenie wzoru legitymacji członkowskiej;
 - 28) ustanowienie wzoru ubioru związkowego.

§ 33

1. W okresie między posiedzeniami Zarządu Głównego działalnością Związku i pracą Biura Związku kieruje Prezydium Zarządu Głównego w ramach kompetencji określonych w § 32, ust. 2 pkt 1, 2, 5, 9, 10, 11, 18 i 23 Statutu.
2. Prezydium może podejmować w szczególnych przypadkach decyzje dotyczące zadań Zarządu Głównego, które wymagają akceptacji przez Zarząd Główny Związku na najbliższym jego posiedzeniu.

3. Posiedzenia Prezydium Zarządu Głównego są zwoływane stosownie do potrzeb, co najmniej raz na kwartał. Posiedzenia Prezydium Zarządu Głównego zwołuje Sekretarz Generalny na polecenie Prezesa Związku.
4. W posiedzeniach Zarządu Głównego i jego Prezydium mogą uczestniczyć osoby zaproszone przez Prezydium Zarządu Głównego. Postanowienia § 31, ust. 7 Statutu stosuje się odpowiednio.
5. Prezydium Zarządu Głównego składa Zarządowi Głównemu Związku sprawozdania ze swej działalności, a podjęte decyzje przedstawia do akceptacji na najbliższym posiedzeniu Zarządu Głównego.

C. GŁÓWNA KOMISJA REWIZYJNA

§ 34

1. Główna Komisja Rewizyjna jest organem kontroli wewnętrznej Związku.
2. Główna Komisja Rewizyjna składa się z 7 - 11 członków.
3. Główna Komisja Rewizyjna wybiera ze swego składu przewodniczącego, jego zastępcę oraz sekretarza - stanowiących Prezydium Komisji.
4. Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej:
 - 1) nie mogą być członkami Zarządu Głównego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej;
 - 2) nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

§ 35

Do kompetencji Głównej Komisji Rewizyjnej należy:

- 1) kontrola stanu realizacji przez Zarząd Główny oraz zarządy wojewódzkie i rejonowe, postanowień Statutu Związku, przyjętej uchwały programowej Krajowego Zjazdu Delegatów oraz postanowień zawartych w dokumentach uchwalonych przez Krajowy Zjazd Delegatów i Zarząd Główny Związku;
- 2) kontrola, co najmniej raz w roku całokształtu działalności Zarządu Głównego Związku oraz zarządów wojewódzkich i rejonowych wybranych przez Główną Komisję Rewizyjną lub zaproponowanych przez Prezydium Zarządu Głównego - przede wszystkim gospodarki finansowej, w tym sprawdzenie rozliczenia otrzymanych dotacji budżetowych, planu dochodów i wydatków oraz rachunkowości w aspekcie zgodności z przepisami, a także innych dokumentów;
- 3) na podstawie wyników kontroli przygotowanie i składanie Zarządowi Głównemu corocznej informacji dotyczącej działalności i wykonania budżetu oraz wyników kontroli;
- 4) przedstawienie sprawozdania na Krajowym Zjeździe Delegatów wraz z oceną całokształtu działalności oraz stanu gospodarki finansowej i majątkowej Związku, a także złożenie wniosku w sprawie udzielenia absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu;
- 5) na wniosek Zarządu Głównego wyrażenie opinii w sprawie podjęcia przez Związek działalności gospodarczej w określonym zakresie oraz na zawiązanie spółki do prowadzenia działalności gospodarczej;
- 6) nadzorowanie działalności wojewódzkich i rejonowych komisji rewizyjnych Związku;
- 7) organizowanie szkoleń dla przewodniczących wojewódzkich i rejonowych komisji rewizyjnych Związku;
- 8) uczestniczenie przewodniczącego lub upoważnionego przedstawiciela (członka) Komisji Rewizyjnej z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu Głównego i jego Prezydium;
- 9) badanie i opracowywanie stanowisk w sprawach wniosków, skarg i zażaleń odnoszących się do działalności władz i organów Związku, a napływających od jego członków;
- 10) udzielanie pomocy wojewódzkim i rejonowym komisjom rewizyjnym przy opracowywaniu szczegółowych zasad ich działania;
- 11) występowanie z wnioskiem o zwołanie Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Delegatów.

D. GŁÓWNY SĄD KOLEŻEŃSKI

§ 36

1. Główny Sąd Koleżeński składa się z 8 - 11 członków.
2. Główny Sąd Koleżeński wybiera ze swego składu przewodniczącego i jego zastępcę oraz sekretarza - stanowiących Prezydium Sądu.

§ 37

1. Główny Sąd Koleżeński - jako pierwsza instancja - orzeka o odpowiedzialności organizacyjnej członków Związku w sprawach wynikających z pełnienia funkcji we władzach naczelnych, wojewódzkich i rejonowych oraz - jako druga instancja - rozpatruje odwołania od orzeczeń wojewódzkich i rejonowych sądów koleżeńskich.

2. Ponadto do kompetencji Głównego Sądu Koleżeńskiego należy:
 - 1) nadzorowanie działalności wojewódzkich i rejonowych sądów koleżeńskich;
 - 2) składanie sprawozdań ze swej działalności na Krajowym Zjeździe Delegatów;
 - 3) rozpatrywanie wszystkich spraw wymienionych w § 25, ust. 9 pkt.1 Statutu skierowanych do Głównego Sądu Koleżeńskiego.
3. Główny Sąd Koleżeński może wymierzać kary organizacyjne wymienione w § 22 Statutu.

§ 38

1. Od orzeczeń Głównego Sądu Koleżeńskiego wydanych w pierwszej instancji przysługuje odwołanie do Głównego Sądu Koleżeńskiego w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia.
2. Główny Sąd Koleżeński rozpatruje sprawy w pierwszej instancji w trzyosobowych zespołach orzekających, w drugiej instancji w pięcioosobowym zmienionym składzie.
3. W skład zespołu orzekającego w drugiej instancji nie mogą wchodzić członkowie Głównego Sądu Koleżeńskiego biorący udział w wydaniu orzeczenia w pierwszej instancji.
4. Orzeczenia Głównego Sądu Koleżeńskiego wydane w drugiej instancji są ostateczne.

§ 39

1. Przewodniczący lub upoważniony przedstawiciel Głównego Sądu Koleżeńskiego ma prawo uczestniczyć w posiedzeniach Zarządu Głównego i jego Prezydium oraz Głównej Komisji Rewizyjnej - z głosem doradczym.
2. Szczegółowe zasady działania oraz tryb postępowania przed sądami koleżeńskimi określa Główny Sąd Koleżeński.

Rozdział VI WŁADZE WOJEWÓDZKIE I REJONOWE

§ 40

Władzami wojewódzkimi i rejonowymi są:

- 1) wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów;
- 2) zarząd wojewódzki lub rejonowy;
- 3) wojewódzka lub rejonowa komisja rewizyjna;
- 4) wojewódzki lub rejonowy sąd koleżeński.

§ 41

1. Zarząd Główny Związku w drodze uchwały określa nazwę, zasięg terytorialny oraz miejscowość, w której mieści się siedziba władz wojewódzkich lub rejonowych Związku - przy uwzględnieniu podziału administracyjnego państwa. Władze wojewódzkie i rejonowe są równorzędnymi jednostkami organizacyjnymi Związku.
2. Władze wojewódzkie i rejonowe Związku można tworzyć, gdy liczba członków w kołach na danym terenie przekracza pięćdziesiąt osób przy minimum dwu kołach.
3. Rozwiązanie władz wojewódzkich i rejonowych Związku następuje wówczas, gdy:
 - 1) Wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów podejmie uchwałę o samorozwiązaniu;
 - 2) Członkowie władz wojewódzkich lub rejonowych w sposób rażący nie przestrzegają postanowień §15 Statutu;
 - 3) po zakończeniu czteroletniej kadencji władz, dwa kolejne wojewódzkie lub rejonowe zjazdy delegatów nie wybiorą prezesa oraz członków zarządu wojewódzkiego lub rejonowego, wojewódzkiej lub rejonowej komisji rewizyjnej oraz wojewódzkiego lub rejonowego sądu koleżeńskiego;
 - 4) władze organizacji wojewódzkiej lub rejonowej zaprzestały działalności statutowej.
 - 5) organizacja wojewódzka lub rejonowa liczy mniej niż pięćdziesiąt osób.
4. Uchwała Zarządu Głównego wskazuje władze wojewódzkie lub rejonowe Związku, którym przyporządkowuje się koła rozwiązanych władz wojewódzkich lub rejonowych.
5. Od uchwały Zarządu Głównego dotyczącej rozwiązania władz wojewódzkich lub rejonowych Związku przysługuje odwołanie do Krajowego Zjazdu Delegatów. Uchwała Krajowego Zjazdu Delegatów jest ostateczna.

A. WOJEWÓDZKI I REJONOWY ZJAZD DELEGATÓW

§ 42

Wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów jest najwyższą władzą Związku na terenie określonym uchwałą Zarządu Głównego.

§ 43

1. Wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów zwołuje się jako zwyczajny lub nadzwyczajny.
2. W wojewódzkim lub rejonowym zjeździe delegatów biorą udział:
 - 1) z głosem decydującym delegaci wybrani na walnych zebraniach sprawozdawczo-wyborczych członków kół;
 - 2) z głosem doradczym:
 - a) członkowie prezydiów władz wojewódzkich lub rejonowych oraz przedstawiciele władz naczelnych - niebędący delegatami;
 - b) osoby zaproszone przez prezydium zarządu wojewódzkiego lub rejonowego.
3. Do władz wojewódzkich lub rejonowych Związku mogą kandydować:
 - 1) delegaci;
 - 2) członkowie zwyczajni nie będący delegatami, którzy uzyskali pisemną aprobatę zarządu koła na kandydowanie i zostali zgłoszeni przez komisję wyborczą wybraną przez zjazd wojewódzki lub rejonowy oraz zgłoszeni przez delegatów w czasie obrad zjazdu, a ich kandydatury zostały przyjęte przez zjazd. Ilość kandydatów niebędących delegatami nie może przekroczyć 20 % ogólnej ilości kandydatów.

§ 44

1. Zwyczajny wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów jest zwoływany przez zarząd wojewódzki lub rejonowy co 4 lata.
2. O terminie, miejscu i porządku obrad wojewódzkiego lub rejonowego zjazdu delegatów zarząd wojewódzki lub rejonowy powiadamia osoby biorące w nim udział co najmniej na miesiąc przed terminem Zjazdu.
3. Wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów obraduje na podstawie każdorazowo uchwalonego przez siebie regulaminu obrad zaproponowanego przez zarząd wojewódzki lub rejonowy.

§ 45

1. Nadzwyczajny wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów jest zwoływany:
 - 1) z inicjatywy zarządu wojewódzkiego lub rejonowego;
 - 2) na wniosek:
 - a) Zarządu Głównego, w trybie § 32, ust. 2 pkt 17 Statutu;
 - b) wojewódzkiej lub rejonowej komisji rewizyjnej;
 - 3) na pisemny wniosek co najmniej 1/2 ogólnej liczby zarządów kół.
2. Zarząd wojewódzki lub rejonowy zwołuje nadzwyczajny wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów w ciągu 2 miesięcy od daty podjęcia uchwały lub otrzymania pisemnego wniosku. Nadzwyczajny zjazd delegatów obraduje nad sprawami, dla których został zwołany.
3. W nadzwyczajnym wojewódzkim lub rejonowym zjeździe delegatów biorą udział ostatnio wybrani delegaci z kół oraz osoby wymienione w § 43, ust. 2, pkt 2 lit. a Statutu. Postanowienia § 44, ust. 2, 3 Statutu stosuje się również do nadzwyczajnego wojewódzkiego lub rejonowego zjazdu delegatów.

§ 46

Do kompetencji wojewódzkiego lub rejonowego zjazdu delegatów należy:

- 1) uchwalanie głównych kierunków działalności organizacji wojewódzkiej lub rejonowej;
- 2) rozpatrywanie sprawozdań zarządu wojewódzkiego lub rejonowego, wojewódzkiej lub rejonowej komisji rewizyjnej i wojewódzkiego lub rejonowego sądu koleżeńkiego.
- 3) ocena działalności organizacji wojewódzkiej lub rejonowej, władz wojewódzkich lub rejonowych oraz podejmowanie uchwał odnoszących się do tej działalności, a także rozpatrywanie wniosku wojewódzkiej lub rejonowej komisji rewizyjnej dotyczącego udzielenia absolutorium ustępującemu zarządowi;
- 4) wybór prezesa oraz członków zarządu wojewódzkiego lub rejonowego, wojewódzkiej lub rejonowej komisji rewizyjnej i wojewódzkiego lub rejonowego sądu koleżeńkiego;
- 5) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów; w razie braku możliwości udziału wybranego delegata w Krajowym Zjeździe Delegatów, delegatem zostaje kolejny kandydat, który w wyborach uzyskał największą liczbę głosów;
- 6) podejmowanie uchwał w sprawach wniesionych pod obrady zjazdu;

- 7) rozpatrywanie odwołań zarządów kół od uchylonych przez zarządy wojewódzkie lub rejonowe uchwał walnych zebrań członków kół i ich zarządów;
- 8) na wniosek zarządu wojewódzkiego lub rejonowego - nadanie tytułu honorowego prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego.

B. ZARZĄD WOJEWÓDZKI I REJONOWY

§ 47

1. Prezes zarządu wojewódzkiego lub rejonowego wchodzi w skład tego zarządu i jego prezydium oraz im przewodniczy.
2. Zarząd wojewódzki lub rejonowy składa się z 9 - 25 członków.
3. Zarząd wojewódzki i rejonowy wybiera ze swego składu prezydium w składzie 5 - 9 członków, w tym: 1 - 3 wiceprezesów, sekretarza i skarbnika.
4. W razie wakatu na stanowisku prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego oraz w przypadkach określonych w § 21 Statutu dotyczących tej osoby, nowego prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego wybiera nadzwyczajny wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów w trybie § 45 Statutu.
5. Posiedzenia zarządu wojewódzkiego lub rejonowego odbywają się stosownie do potrzeb, co najmniej dwa razy w roku.
6. Posiedzenia zarządu wojewódzkiego lub rejonowego zwołuje jego prezydium - zawiadamiając uczestników - co najmniej 10 dni przed datą posiedzenia, przesyłając im porządek obrad.

§ 48

1. Zarząd wojewódzki lub rejonowy kieruje działalnością organizacji wojewódzkiej lub rejonowej w okresie między zjazdami delegatów - zgodnie z postanowieniami Statutu oraz uchwałami i wytycznymi władz naczelných, jak również uchwałami wojewódzkiego lub rejonowego zjazdu delegatów. Ponadto odpowiada za swoją pracę przed zjazdem delegatów oraz Zarządem Głównym.
2. Do kompetencji zarządu wojewódzkiego i rejonowego, nieposiadającego osobowości prawnej należy:
 - 1) wykonywanie uchwał władz naczelných oraz wojewódzkiego lub rejonowego zjazdu delegatów;
 - 2) ustalanie:
 - a) instrukcji wyborczej w sprawie wyborów do władz kół oraz trybu wyboru delegatów na zjazd wojewódzki lub rejonowy;
 - b) projektu regulaminu obrad wojewódzkiego lub rejonowego zjazdu delegatów;
 - 3) uchwalanie planów działalności i budżetu, uwzględniając zalecenia Zarządu Głównego, jak również zatwierdzanie sprawozdań z ich wykonania;
 - 4) podejmowanie współpracy z jednostkami i instytucjami wojskowymi oraz regionalnymi organami państwowymi i samorządu terytorialnego;
 - 5) powoływanie i rozwiązywanie kół;
 - 6) udzielanie pomocy zarządom kół w pracy oraz koordynowanie i nadzorowanie ich działalności;
 - 7)
 - a) monitorowanie warunków socjalnych, zdrowotnych i kulturalnych członków Związku, występowanie do Zarządu Głównego Związku i lokalnych władz z wnioskami dotyczącymi systemowej poprawy opieki zdrowotnej i socjalnej emerytów i rencistów wojskowych oraz ich rodzin;
 - b) organizowanie opieki dobrosąsiedzkiej, wolontariatu i koleżeńskiej samopomocy dla osób chorych i niepełnych, ich współmałżonkom, a także pomocy socjalnej najbardziej potrzebującym;
 - c) prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej, rekreacyjno-sportowej i turystycznej na rzecz środowisk seniorów, emerytów i rencistów służb mundurowych, młodzieży, mieszkańców regionu i kraju;
 - 8) powoływanie komisji problemowych i innych organów pomocniczych oraz ustalanie zakresu ich działalności;
 - 9) przedstawianie wniosków o nadanie godności członka honorowego Związku oraz w sprawie innych wyróżnień przewidzianych w Statucie, a także udzielanie wyróżnień we własnym zakresie;
 - 10) zarządzanie majątkiem i funduszami w ramach budżetu zarządu wojewódzkiego lub rejonowego oraz prowadzenie rachunkowości zgodnie z zasadami ustalonymi przez Zarząd Główny;
 - 11) rozpatrywanie i zatwierdzanie okresowych sprawozdań prezydium zarządu wojewódzkiego lub rejonowego;
 - 12) rozpatrywanie odwołań od uchwał zarządów kół;
 - 13) uchylanie uchwał walnych zebrań członków kół i ich zarządów, jeżeli są niezgodne z przepisami prawa, postanowieniami Statutu lub uchwałami władz naczelných, wojewódzkich lub rejonowych;

- 14) zawieszanie w czynnościach zarządów kół w przypadku stwierdzenia, że ich działalność jest niezgodna z przepisami prawa, postanowieniami Statutu lub uchwałami władz Związku. W razie zawieszenia zarządu koła, zarząd wojewódzki lub rejonowy powołuje tymczasowego prezesa - pełnomocnika zarządu wojewódzkiego lub rejonowego, który pełni swą funkcję do czasu wyboru nowego prezesa koła i zarządu koła;
 - 15) informowanie społeczeństwa o działalności związkowej na terenie działania;
 - 16) składanie sprawozdań ze swej działalności Zarządowi Głównemu oraz na wojewódzkim lub rejonowym zjeździe delegatów;
 - 17) zwoływanie zwyczajnych i nadzwyczajnych wojewódzkich lub rejonowych zjazdów delegatów;
 - 18) przedstawianie wniosku w sprawie nadania przez wojewódzki lub rejonowy zjazd delegatów tytułu honorowego prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego;
 - 19) przekazywanie części składek członkowskich na potrzeby władz naczelnych Związku na konto bankowe Zarządu Głównego w określonych terminach i ratach, podając jednocześnie następujące dane:
 - a) stan liczbowy członków organizacji wojewódzkiej lub rejonowej;
 - b) liczbę członków organizacji wojewódzkiej lub rejonowej, którzy opłacili składki członkowskie za cały rok albo opłacili pierwszą lub drugą ratę.
3. Zarząd wojewódzki i rejonowy, posiadający osobowość prawną, oprócz kompetencji wymienionych w ust. 2 może:
- 1) zaciągać zobowiązania majątkowe, składać oświadczenia woli, oraz udzielać pełnomocnictw;
 - 2) zarząd reprezentuje prezes lub wiceprezes oraz skarbnik.

§ 49

1. W okresie między posiedzeniami zarządu wojewódzkiego lub rejonowego, działalnością organizacji wojewódzkiej kieruje prezydium zarządu wojewódzkiego lub rejonowego.
2. Prezydium zarządu wojewódzkiego lub rejonowego wykonuje zadania zarządu wojewódzkiego lub rejonowego w zakresie określonym w § 48, ust. 2, pkt 1, 4, 6, 7, 10, 15, 19 Statutu oraz kieruje pracą biura zarządu wojewódzkiego lub rejonowego.
3. Posiedzenia prezydium zarządu wojewódzkiego lub rejonowego zwoływane są stosownie do potrzeb - nie rzadziej niż raz na kwartał.
4. Posiedzenia prezydium zarządu wojewódzkiego lub rejonowego zwołuje sekretarz zarządu wojewódzkiego lub rejonowego na polecenie prezesa. W posiedzeniach uczestniczą członkowie prezydium i osoby zaproszone przez prezesa zarządu wojewódzkiego lub rejonowego. Uczestników posiedzenia powiadamia się o terminie co najmniej 7 dni przed datą posiedzenia.
5. Prezydium zarządu wojewódzkiego lub rejonowego składa zarządowi wojewódzkiemu lub rejonowemu sprawozdania ze swej działalności, a podjęte decyzje przedstawia do akceptacji na najbliższym posiedzeniu zarządu wojewódzkiego.

C. WOJEWÓDZKA I REJONOWA KOMISJA REWIZYJNA

§ 50

1. Wojewódzka i rejonowa komisja rewizyjna jest organem kontrolnym organizacji wojewódzkiej lub rejonowej Związku.
2. Wojewódzka lub rejonowa komisja rewizyjna składa się z 3 - 7 członków.
3. Wojewódzka lub rejonowa komisja rewizyjna wybiera ze swego składu przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza - stanowiących prezydium komisji.

§ 51

Do kompetencji wojewódzkiej lub rejonowej komisji rewizyjnej należy:

- 1) kontrola stanu realizacji przez zarząd wojewódzki lub rejonowy oraz zarządy kół postanowień Statutu Związku, przyjętej uchwały programowej Krajowego Zjazdu Delegatów, wojewódzkiego lub rejonowego zjazdu delegatów oraz postanowień zawartych w innych dokumentach uchwalonych przez Zarząd Główny oraz zarząd wojewódzki lub rejonowy;
- 2) kontrola, co najmniej raz w roku całokształtu działalności zarządu wojewódzkiego lub rejonowego oraz zarządów kół, przede wszystkim jego gospodarki finansowej, w tym sprawdzenia z rozliczenia otrzymanych dotacji budżetowych, planu dochodów i wydatków oraz rachunkowości - w aspekcie ich zgodności z wytycznymi Zarządu Głównego;
- 3) na podstawie wyników kontroli przygotowanie i złożenie zarządowi wojewódzkiemu lub rejonowemu rocznej informacji dotyczącej działalności i wykonania budżetu oraz wyników kontroli;
- 4) z przeprowadzonej kontroli przesyłanie informacji oceniającej działalność i wykonanie budżetu oraz wyników tej kontroli do Głównej Komisji Rewizyjnej;

- 5) przedstawienie sprawozdania na wojewódzkim lub rejonowym zjeździe delegatów wraz z oceną całości kształtu działalności statutowej oraz stanu gospodarki finansowej, a także złożenie wniosku w sprawie udzielenia absolutorium ustępującemu zarządowi wojewódzkiemu lub rejonowemu;
- 6) nadzorowanie działalności komisji rewizyjnych kół;
- 7) organizowanie szkoleń dla przewodniczących komisji rewizyjnych kół;
- 8) uczestniczenie przewodniczącego lub upoważnionego przedstawiciela (członka) wojewódzkiej lub rejonowej komisji rewizyjnej - z głosem doradczym - w posiedzeniach zarządu wojewódzkiego lub rejonowego i ich prezydium;
- 9) badanie i opracowywanie stanowisk w sprawach wniosków, skarg i zażaleń odnoszących się do działalności władz i organów organizacji wojewódzkiej lub rejonowej, a napływających od członków Związku;
- 10) udzielanie pomocy komisjom rewizyjnym kół przy opracowywaniu szczegółowych zasad ich działania;
- 11) występowanie z wnioskiem o zwołanie nadzwyczajnego wojewódzkiego lub rejonowego zjazdu delegatów.

D. WOJEWÓDZKI I REJONOWY SĄD KOLEŻEŃSKI

§ 52

1. Wojewódzki i rejonowy sąd koleżeński składa się z 3 - 7 członków.
2. Wojewódzki lub rejonowy sąd koleżeński wybiera ze swego składu przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza - stanowiących ich prezydium.

§ 53

1. Do kompetencji wojewódzkiego lub rejonowego sądu koleżeńskiego należy orzekanie w sprawach dotyczących członków kół.
2. Wojewódzki i rejonowy sąd koleżeński rozpatruje sprawy w trzysobowych zespołach orzekających.
3. Od orzeczeń wojewódzkiego lub rejonowego sądu koleżeńskiego przysługuje odwołanie do Głównego Sądu Koleżeńskiego w terminie 30 dni od daty doręczenia orzeczenia.
4. Wojewódzki i rejonowy sąd koleżeński składa sprawozdanie ze swej działalności wojewódzkiemu lub rejonowemu zjazdowi delegatów.
5. Wojewódzki i rejonowy sąd koleżeński stosuje kary organizacyjne, o których mowa w § 22.
6. Przewodniczący wojewódzkiego lub rejonowego sądu koleżeńskiego lub upoważniony przedstawiciel ma prawo uczestniczyć w posiedzeniach zarządu wojewódzkiego lub rejonowego i jego prezydium oraz wojewódzkiej lub rejonowej komisji rewizyjnej.

Rozdział VII KOŁA ZWIĄZKU

§ 54

1. Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi Związku są koła;
 - 1) koła mogą być zakładane przy jednostkach i instytucjach wojskowych, jednostkach służb mundurowych, organach administracji rządowej, organach samorządu terytorialnego oraz innych jednostkach organizacyjnych posiadających osobowość prawną. Koła mogą również funkcjonować samodzielnie. Mogą mieć zasięg: dywizyjny, brygadowy, batalionowy (równorzędny), powiatowy, miejski, miejsko - gminny, gminny, dzielnicowy, zakładowy;
 - 2) koła mogą przyjmować: nazwy, imiona, numery. Uchwałę w tej sprawie podejmuje walne zebranie członków koła na wniosek zarządu koła. Uchwała wymaga zatwierdzenia przez zarząd wojewódzki lub rejonowy Związku.
2. W celu zorganizowania koła jest wymagana liczba co najmniej 7 członków.
3. Założenie koła następuje na podstawie zatwierdzonego przez zarząd wojewódzki lub rejonowy Związku wniosku komitetu organizacyjnego.
4. We wniosku komitetu organizacyjnego należy ująć: nazwę koła, przewidywany teren działania, jednostkę patronacką, imiona i nazwiska członków komitetu założycielskiego, adres władz koła oraz stwierdzenie, że znają statut Związku i inne dokumenty dotyczące tworzonego koła.
5. Członkowie zrzeszeni w kołach, kierując się postanowieniami Statutu, w ramach społecznej działalności realizują cele Związku.
6. Zarząd wojewódzki lub rejonowy Związku rozwiązuje koło, gdy:
 - 1) nie jest spełniony warunek podany w ust. 2;
 - 2) walne zebranie członków koła podjęło uchwałę o samorozwiązaniu koła;

- 3) członkowie koła w sposób rażący nie przestrzegają postanowień §15 Statutu;
- 4) po zakończeniu czteroletniej kadencji władz koła - dwa kolejne walne zebrania członków koła nie wybiorą prezesa koła, członków zarządu i komisji rewizyjnej;
- 5) władze koła zaprzestały działalności statutowej.

§ 55

Władzami koła Związku są:

- 1) walne zebranie członków;
- 2) zarząd koła;
- 3) komisja rewizyjna koła.

A. WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW KOŁA

§ 56

1. Walne zebranie członków koła jest najwyższą władzą koła.
2. Walne zebrania członków koła odbywają się zgodnie z planem zarządu, co najmniej raz na kwartał.
3. Walne zebrania członków koła mogą być zwoływane również na wniosek Zarządu Głównego, zarządu wojewódzkiego lub rejonowego, komisji rewizyjnej koła lub 1/3 liczby członków koła.
4. Walne zebrania sprawozdawczo-wyborcze członków koła odbywają się co 4 lata, a walne zebrania sprawozdawcze co roku.
5. O terminie zebrań i porządku obrad, o których mowa w ust. 3 i 4 - zarząd koła zawiadamia członków koła, władze wojewódzkie lub rejonowe i osoby zaproszone 14 dni przed datą zebrania.
6. Członkowie władz naczelnych, wojewódzkich lub rejonowych - jeśli nie są członkami koła - mogą brać udział w walnych zebraniach członków koła z głosem doradczym.
7. Uchwały walnego zebrania członków koła są przyjmowane w jawnym głosowaniu zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby uprawnionych do głosowania w pierwszym terminie. W drugim terminie, który może być wyznaczony pół godziny później tego samego dnia, zebranie może skutecznie obradować bez względu na liczbę uczestników.

§ 57

1. Do kompetencji walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego członków koła należy:
 - 1) ocena działalności koła, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań zarządu koła i komisji rewizyjnej za czteroletnią kadencję oraz udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi;
 - 2) uchwalanie planów działania przedstawionych przez zarząd koła;
 - 3) podejmowanie uchwał dotyczących działalności koła, a wnoszonych pod obrady walnego zebrania członków koła;
 - 4) wybór prezesa koła, członków zarządu i komisji rewizyjnej koła. Walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków koła określa tryb wyboru prezesa koła - przez wszystkich członków lub przez zarząd koła - oraz tryb głosowania: tajny lub jawny;
 - 5) wybór delegatów na wojewódzki lub rejonowy zjazd Związku według zasad określonych przez zarząd wojewódzki lub rejonowy;
 - 6) podejmowanie uchwał w sprawach wnoszonych pod obrady;
 - 7) nadawanie tytułu honorowego prezesa koła.
2. Do kompetencji walnego zebrania sprawozdawczego członków koła należy:
 - 1) ocena działalności koła, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań zarządu koła i komisji rewizyjnej za dany rok;
 - 2) uchwalanie planów działania i budżetu koła na następny rok oraz zatwierdzanie sprawozdań z ich wykonania;
 - 3) informowanie przez zarząd koła o przyjęciu do koła nowych członków zwyczajnych;
 - 4) rozpatrywanie odwołań od:
 - a) odmowy przyjęcia do Związku;
 - b) kar wykluczenia ze Związku - wymierzonych przez zarząd koła;
 - 5) podejmowanie uchwał w sprawach zgłoszonych pod obrady.
3. Do kompetencji walnego zebrania członków koła należy:
 - 1) analizowanie bieżącej działalności koła;
 - 2) uchwalanie bieżących planów działania;
 - 3) informowanie przez zarząd koła o przyjęciu do koła nowych członków zwyczajnych;
 - 4) rozpatrywanie odwołań od:
 - a) odmowy przyjęcia do Związku;

- b) kar wykluczenia ze Związku - wymierzonych przez zarząd koła;
- 5) podejmowanie uchwał w sprawach zgłoszonych pod obrady.

B. ZARZĄD KOŁA

§ 58

1. Zarząd koła składa się z 2 - 11 członków.
2. Zarząd koła wybiera ze swego składu sekretarza i skarbnika. W większych kołach można wybrać 1 - 2 wiceprezesów. Wybór prezesa koła przez zarząd koła następuje w przypadku podjęcia takiej decyzji przez walne zebranie członków.
3. Posiedzenia zarządu koła odbywają się według planu ustalonego przez zarząd koła, co najmniej raz na kwartał.

§ 59

1. Zarząd koła kieruje bieżącą działalnością koła między walnymi zebraniem członków.
2. Do kompetencji zarządu koła należy:
 - 1) wykonywanie uchwał władz Związku;
 - 2) reprezentowanie członków koła oraz działanie w ich imieniu wobec władz Związku, lokalnych organów władzy publicznej, szefów instytucji i dowódców jednostek wojskowych, przy których działa koło oraz innych organizacji społecznych w danej miejscowości;
 - 3) opracowywanie projektu planu działania i budżetu koła;
 - 4) zarządzanie majątkiem i funduszami koła - zgodnie z zasadami ustalonymi przez Zarząd Główny;
 - 5) organizowanie:
 - a) walnych zebrań członków na temat bieżących zagadnień społeczno-ekonomicznych oraz poświęconych tematyce obronnej i historycznej;
 - b) spotkań z przedstawicielami organów władzy publicznej, instytucji i jednostek wojskowych oraz innych organizacji społecznych, a także ludźmi kultury, nauki i innych dziedzin;
 - c) podróży wojskowo-historycznych i krajoznawczych;
 - d) imprez kulturalnych i rekreacyjnych dla członków koła i ich rodzin;
 - e) rocznic pożycia małżeńskiego i jubileuszy swoich członków oraz innych imprez towarzyskich;
 - 6) podejmowanie działań w celu pozyskania nowych członków Związku;
 - 7) przyjmowanie na członków zwyczajnych Związku i przedstawianie o tym informacji na najbliższym walnym zebraniu członków koła;
 - 8)
 - a) monitorowanie warunków socjalnych, zdrowotnych i warunków życia członków koła oraz uczestniczenie w działaniach zmierzających do ich poprawy, występowanie do zarządu wojewódzkiego lub rejonowego Związku oraz właściwych ośrodków pomocy społecznej z wnioskami w tych sprawach;
 - b) organizowanie opieki dobrosąsiedzkiej, wolontariatu i koleżeńskiej samopomocy dla osób chorych i niedołączonych, ich współmałżonkom, występowanie do właściwego wojskowego organu emerytalnego oraz Fundacji Pomocy Emerytom i Rencistom Wojskowym o udzielenie pomocy socjalnej w przypadkach losowych;
 - 9) prowadzenie ewidencji członków koła oraz zbieranie składek członkowskich;
 - 10) przedstawianie zarządom wojewódzkim lub rejonowym wniosków o wyróżnienia członków koła;
 - 11) rozpatrywanie spraw związanych z naruszeniem przez członków koła postanowień Statutu i uchwał władz Związku oraz wymierzanie kar wymienionych w § 22 Statutu;
 - 12) składanie sprawozdań ze swej działalności na walnych zebraniach członków koła oraz zarządowi wojewódzkiemu lub rejonowemu;
 - 13) zwoływanie walnych zebrań członków koła.

§ 60

1. Zarząd koła jest zobowiązany do prowadzenia rachunkowości zgodnie z wytycznymi Zarządu Głównego.
2. Wysokość części składki członkowskiej na potrzeby władz koła na następny rok ustala walne zebranie członków koła - na wniosek zarządu koła, do 30 listopada roku poprzedniego.
3. Zarząd koła w szczególnych przypadkach może zastosować ulgi, a nawet zwolnić poszczególnych członków z opłaty części składki członkowskiej przeznaczonej na potrzeby władz koła.
4. Koło rozlicza się w określonych terminach i ratach z części składek członkowskich wobec właściwego zarządu wojewódzkiego lub rejonowego - biorąc za podstawę wysokość części składki członkowskiej:
 - 1) na potrzeby władz naczelnych Związku;

- 2) na potrzeby władz wojewódzkich lub rejonowych Związku. Należne środki finansowe zarząd koła przekazuje do zarządu wojewódzkiego lub rejonowego w określonych terminach i ratach, podając jednocześnie następujące dane:
 - a) stan liczbowy członków koła;
 - b) liczbę członków koła, którzy opłacili składki członkowskie za cały rok albo opłacili pierwszą lub drugą ratę.

C. KOMISJA REWIZYJNA KOŁA

§ 61

1. Komisja rewizyjna koła składa się z 2 - 5 członków. W małych kołach (7 - 10 członków) dopuszcza się funkcjonowanie jednoosobowego organu kontrolnego.
2. Komisja rewizyjna koła wybiera ze swego składu przewodniczącego. W zależności od liczby członków może wybrać inne osoby funkcyjne.

§ 62

Do kompetencji komisji rewizyjnej koła należy:

- 1) kontrolowanie raz w roku całokształtu działalności koła i jego zarządu - ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki finansowej i majątku koła oraz dyscypliny opłacania składek członkowskich - zgodnie z przyjętymi uchwałami i postanowieniami władz Związku;
- 2) składanie zastrzeżeń w stosunku do projektów uchwał, postanowień i przedsięwzięć zarządu koła - w przypadku stwierdzenia, że mogą one spowodować szkody w działalności koła;
- 3) wydawanie zaleceń pokontrolnych w przypadku stwierdzenia uchybień w działalności oraz określenie terminu i sposobu ich usunięcia;
- 4) informowanie na bieżąco zarządu koła o stwierdzonych niedociągnięciach;
- 5) składanie sprawozdań z całokształtu swojej działalności na walnym zebraniu (sprawozdawczo-wyborczym i sprawozdawczym) członków koła oraz wniosków udzielenie lub nie udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi koła.
- 6) występowanie z żądaniem zwołania walnego zebrania członków koła w przypadkach działań zarządu koła niezgodnych z prawem, Statutem lub uchwałami władz Związku;
- 7) wypracowywanie stanowiska komisji rewizyjnej w sprawach wniosków, skarg i zażaleń odnoszących się do działalności władz koła, a napływających od członków Związku;
- 8) przesłanie sprawozdania z przeprowadzonej kontroli koła do wojewódzkiej lub rejonowej komisji rewizyjnej.

ROZDZIAŁ VIII MAJĄTEK I FUNDUSZE ZWIĄZKU

§ 63

1. Majątek Związku stanowią nieruchomości, ruchomości oraz fundusze.
2. Do nabywania i zbywania praw majątkowych oraz zaciągania zobowiązań w imieniu Związku upoważniony jest Zarząd Główny, z wyłączeniem możliwości:
 - 1) udzielania pożyczek lub zabezpieczenia zobowiązań majątkowych Związku w stosunku do członków Związku, członków jego organów lub pracowników Związku, a także osób, z którymi pracownicy pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, konkubina-cie, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia, albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli - zwanych dalej osobami bliskimi;
 - 2) przekazywania majątku Związku na rzecz członków Związku, członków organów Związku lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich - zwłaszcza jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach;
 - 3) wykorzystywania majątku Związku na rzecz członków, członków organów Związku lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba, że wykorzystanie to wynika bezpośrednio ze statutowego celu Związku;
 - 4) dokonywania zakupu towarów lub usług na szczególnych zasadach od podmiotów, w których uczestniczą członkowie Związku, członkowie jego organów lub pracownicy oraz ich osoby bliskie;
 - 5) Zarządy wojewódzkie lub rejonowe nieposiadające osobowości prawnej, mogą nabywać, zbywać lub obciążać majątek nieruchomy Związku jedynie na podstawie pisemnego upoważnienia Zarządu Głównego.

§ 64

1. Majątek Związku powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z działalności własnej, dochodów z majątku Związku oraz ofiarności społecznej.
2. Składkę członkowską określa się kwotowo. Składka członkowska składa się z trzech części:
 - 1) na potrzeby władz naczelných Związku;
 - 2) na potrzeby władz wojewódzkich lub rejonowych Związku;
 - 3) na potrzeby władz koła Związku;
 - 4) wysokość części składki członkowskiej na następny rok ustala:
 - a) pkt 1 i 2 - Zarząd Główny Związku do 30 września roku poprzedniego;
 - b) wysokość części składki członkowskiej (pkt. 3 - na potrzeby władz koła) na następny rok ustala walne zebranie członków koła, na wniosek zarządu koła do 30 listopada roku poprzedniego.
3. Związek może przyjmować darowizny, spadki i zapisy oraz korzystać z ofiarności publicznej z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa.
- 3a. Jednostki organizacyjne Związku mogą, na podstawie udzielonych pełnomocnictw, składać oferty na realizację zadań publicznych, składać oświadczenia woli oraz przyjmować dotacje
4.
 - 1) Związek może prowadzić działalność gospodarczą według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach, w obszarach:
 - a) 58.14.Z - wydawanie czasopism;
 - b) 58.11.Z - wydawanie książek;
 - c) 58.19.Z - pozostała działalność wydawnicza;
 - d) 58.13.Z - pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;
 - e) 49.52.Z - sprzedaż detaliczna drobnych wyrobów metalowych, farb, szkła prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;
 - f) 66.29.Z - pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia;
 - g) 85.60.Z - działalność wspomagająca edukację.
 - 2) Związek może zawiązywać spółki do prowadzenia działalności gospodarczej;
 - 3) decyzję o rozpoczęciu oraz o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, a także jej formie może podjąć Zarząd Główny w drodze uchwały, większością 2/3 głosów, po zasięgnięciu opinii Głównej Komisji Rewizyjnej;
 - 4) dochód z działalności gospodarczej wykorzystywany jest do realizacji celów statutowych. Nie może być przeznaczony do podziału między członków Związku.
5.
 - 1) Przychody uzyskane przez Zarząd Główny Związku powinny być zaewidencjonowane, a koszty odpowiednio udokumentowane w dokumentach finansowych - zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 1994r.nr 121 poz. 591 z późn. zm.).
Przychody uzyskane przez wszystkie pozostałe szczeble organizacyjne Związku powinny być zaewidencjonowane, a koszty odpowiednio udokumentowane w dokumentach finansowych - zgodnie z wewnętrzną instrukcją Związku o gospodarce finansowej i rachunkowości;
 - 2) Zarząd Główny, zarządy wojewódzkie i rejonowe powinny przechowywać środki finansowe na wybranych kontach bankowych, na rachunkach bieżących (terminowych);
 - 3) zarządy kół mogą przechowywać środki finansowe na wybranych kontach bankowych, na rachunkach bieżących (terminowych).
6. Związek może prowadzić nieodpłatną i odpłatną działalność pożytku publicznego, określoną w odrębnych przepisach, w obszarach:
 - 1) 79.12.Z - organizacja wycieczek krajoznawczych oraz innych form wypoczynku i rekreacji dla członków Związku, ich rodzin oraz innych stowarzyszeń;
 - 2) 85.59.B - organizacja zajęć edukacyjnych, sportowych, seminariów, szkoleń i warsztatów dla członków Związku oraz ich rodzin mających na celu między innymi dokształcanie, poszerzanie wiedzy, edukację oraz wychowanie;
 - 3) 85.60.Z - działania edukacyjne i kulturalne wspomagające wszechstronny rozwój seniorów;
 - 4) 88.10.Z - podejmowanie działań na rzecz niepełnosprawnych i obłożnie chorych emerytów i rencistów oraz członków ich rodzin między innymi poprzez ochronę i promocję zdrowia, pomoc socjalną i materialną;
 - 5) 90.04.Z - działania na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji;
 - 6) 93.29.B - działalność rozrywkowa i rekreacyjna; organizowanie różnych atrakcji rozrywkowych i rekreacyjnych, takich jak: gry, pokazy, wystawy tematyczne i inne imprezy, poza pomieszczeniami i innymi miejscami o zamkniętej przestrzeni;
 - 7) 94.12.Z - współpraca z krajowymi i zagranicznymi oraz międzynarodowymi organizacjami zajmującymi się sprawami ochrony i obrony praw człowieka;

- 8) 94.99.Z - działalność wspomagająca rozwój wspólnot, a także rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami, mającą na celu podtrzymywanie tradycji narodowych, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 9) 96.03.Z - otaczanie opieką mogił oraz miejsc pamięci zmarłych i poległych żołnierzy.
7. Decyzję o podjęciu odpłatnej działalności pożytku publicznego oraz jej obszarach i formach podejmuje Zarząd Główny w formie uchwały większością 2/3 głosów, po zasięgnięciu opinii Głównej Komisji Rewizyjnej.
8. Dochód z tej działalności może być przeznaczony wyłącznie do prowadzenia działalności pożytku publicznego.

§ 65

1. Fundusze Związku przeznacza się na działalność statutową.
2. Podstawę gospodarki finansowej Zarządu Głównego, zarządów wojewódzkich i rejonowych oraz kół stanowią budżety uchwalane przez odpowiednie zarządy i walne zebrania członków kół.

§ 66

1. Do reprezentacji i zapewnienia ważności oświadczeń w zakresie praw i zobowiązań majątkowych Związku oraz udzielania pełnomocnictw są wymagane współdziałanie oraz podpisy Prezesa Związku lub Wiceprezesa albo Sekretarza Generalnego i Skarbnika/Wiceprezesa Zarządu Głównego.
2. Zarządy wojewódzkie i rejonowe nieposiadające osobowości prawnej, mogą składać oświadczenia dotyczące reprezentacji oraz zobowiązań majątkowych w granicach umocowania ich przez Zarząd Główny.
3. Zarząd wojewódzki i rejonowy, posiadający osobowość prawną może:
 - 1) Zaciągać zobowiązania majątkowe, składać oświadczenia woli oraz udzielać pełnomocnictw;
 - 2) zarząd reprezentuje prezes lub wiceprezes oraz skarbnik.

Rozdział IX ZMIANA STATUTU I ROZWIĄZANIE ZWIĄZKU

§ 67

1. Statut i jego zmiany uchwała Krajowy Zjazd Delegatów większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.
2. Zarząd Główny zawiadamia niezwłocznie sąd rejestrowy o zmianie Statutu.

§ 68

Rozwiązanie Związku Żołnierzy Wojska Polskiego może nastąpić:

- 1) na podstawie uchwały Krajowego Zjazdu Delegatów większością 2/3 głosów, przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania w pierwszym terminie lub w drugim terminie, który może być wyznaczony pół godziny później, tego samego dnia, bez względu na liczbę delegatów;
- 2) na podstawie postanowienia Sądu.

§ 69

1. W przypadku rozwiązania Związku na podstawie uchwały Krajowego Zjazdu Delegatów likwidatorami są wyznaczeni przez Zjazd członkowie Zarządu Głównego.
2. W razie rozwiązania Związku przez Sąd - zarządza on jego likwidację i wyznacza likwidatora.
3. W procesie likwidacji mają zastosowanie odpowiednie przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r., Nr 79, poz. 855, z późn. zm.).

Rozdział X PRZEPISY KOŃCOWE

§ 70

Zarząd Główny powiadomi niezwłocznie zarządy wojewódzkie i rejonowe Związku i prześle im nowy Statut po otrzymaniu zawiadomienia od Krajowego Sądu Rejestrowego o wpisaniu zmian do Krajowego Rejestru Sądowego.

XII Krajowy Zjazd Delegatów Związku Żołnierzy Wojska Polskiego